

Engelskkursus for fiskere

For tre år siden blev jeg kontaktet af Danmarks Fiskeriforening og bedt om at holde en række engelskkurser for deres hovedbestyrelse. Den består af 12 mænd fra alle egne af Danmark, som er ansvarlige for de lokale fiskeriforeninger. Hovedbestyrelsen er i de senere år blevet inddraget mere og mere i internationale forhandlinger – og stridigheder – om fiskekvoter og metoder i EU og andre steder i verden.

Selv om fiskerne har engelskkyndige havbiologer med til at tolke, føler de i stigende grad behov for selv at kunne deltage aktivt i forhandlingerne, ikke kun med hensyn til det faglige sprog, men også med hensyn til forhandlingsfærdigheder (»negotiating skills«). Dertil kommer sociale, sproglige færdigheder, så fiskerne kan lobbye bl.a. med fiskere fra andre lande.

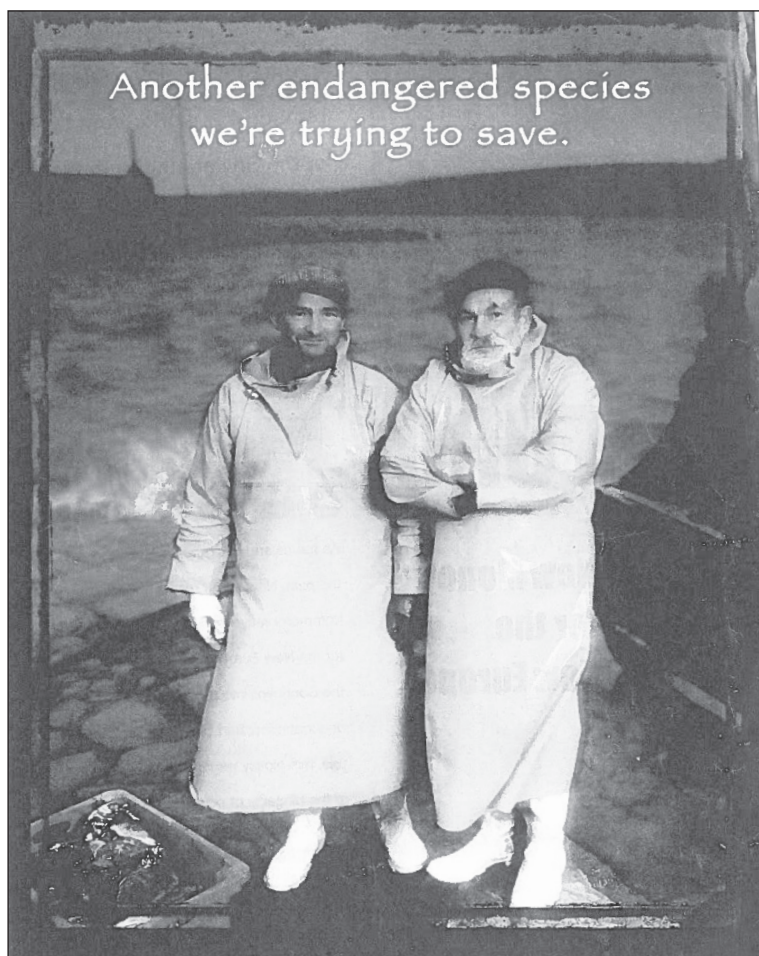
Et faktum er også, at de andre nordiske lande i stigende grad er begyndt at kommunikere indbyrdes på engelsk. De mange forskellige nordiske dialekter er svære at forstå, og både i Danmark og i de andre nordiske lande arbejder der rigtig mange havforskere fra lande uden for Norden, de fleste af dem engelsktalende. Resultatet er, at fælles møder, seminarer, konferencer stadigt oftere foregår på engelsk i de nordiske lande, og fiskerne må så bare håbe på, at der er folk, der kan og vil tolke for dem.

At motivationen er der, viser Danmarks Fiskeriforenings initiativ med at kontakte mig. Og interessen er der uden tvivl også, men fiskeriformænd er travle folk, der ud over de administrative opgaver også selv er aktive fiskere. Ikke mindst problemerne i EU om fiskekvoterne kræver megen tid, ligesom det også kræver tid at forklare baglandet, hvorfor de opnåede resultater ikke altid er, hvad man havde håbet på.

LIS RAMBERG BEYER

Lektor og projektkoordinator, Syddansk Universitet, Aalborg Universitet, Copenhagen Business School, cand.mag. i engelsk og fransk
liscgster@gmail.com

Dette billede er uden tvivl positivt ment: sympatiske fiskere på en mørk og rå baggrund, den ene fryser lidt. »Species« er et engelsk ord, som fiskerne udmærket kender, da det jo er vigtigt at have styr på de forskellige arter. At de selv bliver betegnet som en »species«, tog de med deres gode sans for humor. Jeg spurgte dem, hvem de mente »we« var, og hvordan »de« ville redde fiskerne. Det kom der en livlig diskussion ud af, som mere og mere gik over i dansk, da bølgerne gik højt. Fiskerne har ikke brug for at blive patroniseret; de er udmærket klare over, at deres sprog er præget af såvel dialekt som sociolekt, men det forhindrer ikke, at de selv tager aktivt del i deres erhvervs overlevelse. Derfor ville de gerne lære noget mere engelsk.

Tilrettelæggelse

Da hovedbestyrelsen som sagt kommer fra alle dele af landet, har man et hovedsæde i Taulov tæt på Fredericia – nogenlunde i midten. Her fandt størstedelen af engelskkurserne sted. Fra starten var det et stort problem at finde egnede tidspunkter. Fiskeriformændene er som nævnt travle folk, og selv om Taulov ligger geografisk midt i Danmark, var det langt at køre for de fleste. Tanken om at tage toget i stedet og så »læse lektier« undervejs, som jeg altid selv har gjort, når det var muligt, både som elev og lærer, lå dem fjernt. For manges vedkommende var det forståeligt nok, da de bor langt fra offentlige transportmidler. Vi talte en del om mulighederne for at lytte til engelsk i bilen, men det var lettere sagt end gjort.

Gruppens baggrund

De 12 hovedbestyrelsesmedlemmer viste sig at have yderst forskellige forudsætninger. Nogle havde de engelskkundskaber, man ville forvente af danskere, dvs., de mestrede et pænt dagligdags engelsk. Deres mål med kurset var: 1) at udvide deres ordforråd, 2) at træne deres lytte- og forståelsesevne og 3) vigtigst: at træne deres egen mundtlige sprogfærdighed. Denne gruppe kunne godt følge med i de fleste forhandlinger, men var frustrerede over ikke at kunne formulere sig og diskutere på et tilstrækkeligt højt niveau. Den anden gruppe havde yderst sparsomme engelskkundskaber. De havde brug for et decideret begynderkursus i både udtale, grammatik og ordforråd.

Materiale

Valg af materiale gav mig en del hovedbrud. Takket være Alinea fik jeg skaffet nogle bøger med forholdsvis lette tekster, der også kunne bruges til voksne. Men det, der virkede bedst, var faktisk et par gamle bøger fra mine forældres tid, som havde tekster om hilsner, smalltalk, dagligdags problemer iblandet basale udtalemæssige og grammatiske forklaringer. Efter en introduktion den første gang anbragte jeg holdet i par, som så skulle udveksle hilsner og små bemærkninger. Det fungerede ret godt, og snakken gik livligt.

Da et stort behov for en del af deltagerne var det faglige ordforråd, havde jeg medbragt forskellige rapporter på engelsk om fiskeri, som både indeholdt ord om fangstredskaber, metoder, problemer, forhandlinger osv. De skulle så igen i par finde alle de ord, de kunne gætte betydningen af, og eventuelt finde frem til, hvad artiklen/rapporten handlede om. Det lykkedes for flere af dem i store træk, mens

andre godt kunne se, at ordene var de samme, men ikke kunne se sammenhængen til resten af teksten.

Differentieret undervisning

Det var oplagt at forsøge *peer-learning*, såvel i par på samme niveau som i par med forskelligt niveau. Flere af de dygtigste var gode til at hjælpe svagere kolleger, og det er – eller kan i hvert fald være – en udmærket øvelse i sig selv at formulere sig på engelsk. Et par stykker af de lidt bedre var dog fra starten ikke indstillet på at bruge deres sparsomme tid på folk, der næsten intet kunne. Fair nok, og de forsvandt også hurtigt fra kurset. Gruppen med dårligt engelsk var genert og tilbageholdende og svær at få til at sige noget, selv om – eller måske netop fordi – de til daglig var vant til at ytre sig rime- ligt powerfuldt på dansk.

Et par gange lykkedes det alligevel i par og mindre grupper. For eksempel da en amerikansk forsker skulle holde et foredrag i København for både forskere og fiskere. Han havde på forhånd sendt sit engelske oplæg på PowerPoint, og det brugte jeg så i en lektion nogle dage før. Den dygtigste af de fremmødte blev bedt om at læse de fremsendte PowerPoint-slides op og forklare de andre, hvad de betød. De skulle så diskutere, om de var enige i indholdet eller havde tilføjelser, ændringer m.m. Det gjorde i hvert fald, at de pågældende fik noget ud af foredraget, som de ellers ikke ville have forstået.

En sætning, jeg virkelig fik lært alle, var »I don't agree«. Fiskerne føler ofte, at der ikke bliver lyttet nok til deres synspunkter, og de er afhængige af oversættere, der ikke altid kan formidle den samme intensitet og utilfredshed. Men de skulle jo gerne kunne forklare, hvorfor de ikke er enige, og hvilke alternativer, de foreslår. Og det kræver et passende sprog, herunder forhandlingsfærdigheder. Her kneb det, for vi havde slet ikke tid nok i undervisningstimerne, og hjemmeforberedelse var et ukendt begreb for de fleste, især dem, der havde mest brug for det.

Deltagerne mente, at man måtte kunne finde CD'er, som de kunne lytte til i bilen og på den måde lære engelsk. Men søgninger på nettet gav ingen tilfredsstillende resultater, da stort set alle systemer – fornuftigt nok – består af CD-ROM'er, hvor brugeren selv skal være aktiv. Det lykkedes mig at finde en række *Easy Reader*-versioner af kendte romaner og noveller med tilhørende CD'er, som de kunne lytte til i bilen. For eksempel Edgar Allan Poe, Sherlock Holmes og lignende, og nogle stykker brugte dem da også. Til nogle var der endda tilhørende CD-ROM'er, så man kunne træne ordforråd før eller efter læsning eller lytning. Men også her kneb det med at udnytte

tilbuddene. Og som vi heldigvis kunne more os over i fællesskab, havde jeg ingen sanktionsmuligheder over for manglende »lektielæsning« andet end at fortælle dem igen og igen, at man ikke kan lære at tale et sprog bare ved at sidde og lytte. Det er hårdt arbejde ligesom matematik og andre færdigheder, hvor personen selv er nødt til at gøre en indsats.

Nødvendige rammer

Hvis et kursus for en gruppe som de 12 hovedbestyrelsesmedlemmer skal have den optimale effekt, skal der afsættes mere sammenhængende tid pr. gang – minimum tre timer, måske mere, hvis deltagerne ikke har forberedt sig. Mine 12 deltagere skulle deles i mindst to grupper, de gode og de mindre gode, som kunne skiftes til at læse det engelske materiale med hinanden og så samtale med læreren. Dette skulle foregå mindst to gange om måneden, og deltagerne skulle forpligte sig til i det mindste at *lytte* til noget engelsk i den mellemliggende periode. Der skulle være mødepligt, og afbud skulle sendes i god tid. Jeg er sikker på, at fiskerne selv er helt enige i ovenstående. Hindringerne har været – og er – store afstande, uregelmæssige arbejdstider, nødvendige krisemøder indkaldt i sidste øjeblik samt det måske vigtigste – det uvante i at skulle forberede sig hjemme inden lektionerne.

De danske fiskeres ønske var som nævnt et større ordforråd, men samtidig skulle de lære at *tale* et bedre engelsk, så de kunne diskutere med deres udenlandske kolleger. Og det skulle naturligvis være på et så korrekt sprog, at de andre kunne forstå det. At dette kræver en ret koncentreret indsats, over en længere periode, af *dem selv*, var som sagt en overraskelse for nogle.

En række undersøgelser fra de senere år viser, at en overraskende stor procentdel af den danske befolkning ikke kan tale engelsk. Det er ikke noget, man skilter med i dagens Danmark, så det kan være svært at fange disse folk. For en sproglærer i Danmark udgør disse målgrupper en speciel udfordring, fordi vi er vant til, at folk gerne vil lære sprog – i hvert fald engelsk. Men for kolleger i lande som England, USA, Frankrig, Spanien er modstand mod at lære fremmedsprog ikke noget nyt. Så det er måske meget sundt for en dansk sproglærer at blive konfronteret med lignende problemer.

Medierne

Vi talte en del om den dårlige presse, fiskerne ofte får. De bliver beskyldt for at være både kortsynede, pengegriske og egoistiske.

Exploiting opportunities others don't see

At SKAGEN we are contrarians. We take a different perspective, finding unique investments in places where others don't look. We invest in companies that are undervalued, unpopular and under-researched and this approach has generated good returns for our clients over the years. For example, our emerging markets equity fund SKAGEN Kon-Tiki has delivered an average annual return of 16.0% in EUR since start in 2002, outperforming its benchmark (MSCI EM) by 8.3%. So if you're on the lookout for new opportunities visit www.skagenfunds.com

The art of common sense

Dette billede er et typisk eksempel på mediernes stereotype fremstilling af fiskere. Seje fyre i fiskertøj, som ikke går med til hvad som helst. Teksten under billedet beskriver »we« som »contrarians who take a different perspective, finding unique investments in places where others don't look«. (We) »invest in companies that are undervalued, unpopular and under-researched«. Disse negative ord, som ofte bliver brugt til at karakterisere fiskere og fiskeriet generelt, bliver her brugt positivt, og for eksempel har mange akademiske havforskere indset, at samarbejde med fiskerne er vejen frem, så de forskellige former for viden kan supplere hinanden. At traditionelle stereotyper ikke altid holder, viser en udtalelse fra ministeren om formanden for Danmarks Fiskeriforening på hans 50-årsdag for nylig: »Han ligner fuldstændig en departementchef i forsvarsministeriet« i sit altid stilige jakkesæt og sin velafbalancerede optræden.

Vores tid tillod ikke at komme ind på noget så avanceret som kritisk diskursanalyse (Critical Discourse Analysis), som ellers ville have givet fiskerne en bedre forståelse af den rolle, medierne ofte tildeler dem. Og således heller ikke på, hvordan man ændrer sin egen rolle og selv skaber sig en ny identitet. Under vores kursus lykkedes det dog for bestyrelsen at få Politiken til at dementere en forsidehistorie, der gik på, at der er udbredt nepotisme blandt fiskeriformændene, der selv tjener styrtende med penge uden at kæmpe nok for deres fattige medlemmer.

I flere og flere internationale fiskeriprojekter har havforskerne som nævnt indset nødvendigheden af at inddrage de menige fiskere aktivt – med gode resultater. Men det kræver naturligvis, at begge parter gør en indsats for at forstå hinanden. De fleste havforskere kan kommunikere på et rimeligt engelsk, fordi de ofte arbejder i andre lande end deres fødested, ligesom mange har engelsk som modersmål. Langt størstedelen af vigtige internationale resultater, beslutninger og rapporter er på engelsk. Så der er ingen vej udenom for fiskere, der vil have indflydelse på deres erhverv i fremtiden – de er nødt til at lære et ordentligt engelsk.

Det betyder ikke nødvendigvis, at de skal begynde at tale på en måde, der ligger dem fjernt, og som de ikke kan stå inde for. Tværtimod skal de træne i at udtrykke præcist det, de mener, og ligeledes i at forstå – uden misforståelser – hvad modparten mener.

Mit sidste input til kurset var følgende lille digt af Arthur Kudner til sin søn:

Never fear big long words.
Big long words mean little things.
All big things have little names,
Such as life and death, peace and war
Or dawn, day, night, hope, love, home.
Learn to use little words in a big way.
It is hard to do,
But they say what you mean.
When you don't know what you mean,
Use big words –
That often fools little people.